

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 69.747 van 25 november 1997
in de zaak A. 75.465/XII-228.**

In zake : Michel DE ROP,
die woonplaats kiest bij
Advocaat J. BLANCHE,
kantoor houdende te TERVUREN,
Puttestraat 78

tegen :

Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoor-
digd door de Brusselse Hoofdstedelijke
Regering,
dat woonplaats kiest bij
Advocaat R. WITMEUR,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Kapitein Crespelstraat 2-4.

D E R A A D V A N S T A T E, XIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Michel DE ROP
op 25 augustus 1997 heeft ingediend om de schorsing van
de tenuitvoerlegging te vorderen van het besluit van
7 juli 1997 van de Minister-Voorzitter van de Brusselse
Hoofdstedelijke regering waarbij hem de tuchtmaatregel
van de afzetting wordt opgelegd;

Gelet op de wetten op de Raad van State,
gecoördineerd op 12 januari 1973, inzonderheid op de ar-
tikelen 17 en 18;

Gezien de nota van de verwerende partij;

Gezien het verslag opgemaakt door Eerste
Auditeur F. DE BUEL;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan
partijen;

Gelet op de beschikking van 15 oktober 1997 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 28 oktober 1997;

Gehoord het verslag van Staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat J. BLANCKE, die verschijnt voor verzoeker, en van Advocaat L. HOSTE die, loco Advocaat R. WITMEUR, verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Eerste Auditeur F. DE BUEL;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Gelet op het bij artikel 90, § 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vereiste advies van de Auditeur-generaal;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt:

1.1. Op 19 maart 1987 besluit de gemeenteraad van Sint-Jans-Molenbeek verzoeker, agent-brigadier bij de gemeentepolitie, bij tuchtmaatregel af te zetten.

Op 1 april 1987 stelt verzoeker het door artikel 180 van de gemeentewet ingestelde beroep in. Bij koninklijk besluit van 19 november 1987 wordt de gemeenteraadsbeslissing goedgekeurd.

1.2. Op beroep van verzoeker vernietigt de Raad van State, bij arrest nr. 62.952 van 6 november 1996, het 19 november 1987 gedagtekend goedkeuringsbesluit en

verwerpt hij het beroep gericht tegen de gemeenteraadsbeslissing van 19 maart 1987, om reden dat "het toezichtsprocédé dat de wetgever beoogd heeft in te stellen in het nieuwe artikel 180, derde lid, van de gemeentewet van 1836 een hervormingstoezicht is", dat de Koning "er zich ten onrechte toe bepaald heeft de afzetting uitgesproken door de gemeenteraad goed te keuren in plaats van de zaak opnieuw ten gronde te behandelen" en dat "wie de Koning in rechte is opgevolgd zich nog zal dienen uit te spreken (over de grondslag van de tuchtvordering)".

Het vernietigingsarrest wordt op 2 december 1996 aan de verwerende partij betekend en door haar ontvangen op 3 december 1996.

1.3. De verwerende partij betwist niet dat verzoekers raadsman haar op 20 december 1996 aangemaand heeft gevolg te geven aan het arrest.

Op 20 maart 1997 herinnert verzoekers raadsman de verwerende partij aan die brief.

1.4. Bij brief van 6 mei 1997 geeft de directeur-generaal van de Administratie der Plaatselijke Besturen, Dienst Administratief Toezicht aan verzoekers raadsman kennis van het -blijkbaar op 5 mei genomen- ministerieel besluit waarbij de ambtenaar wordt aangewezen die belast is met het verhoor van verzoeker en deelt hem mede dat het tuchtverhoor plaats zal vinden op 21 mei 1997.

Blijkens het proces-verbaal van het verhoor "bevinden er zich geen nieuwe stukken in het dossier" en heeft verzoekers raadsman gewezen op het overschrijden van de redelijke termijn "na de betekening van het arrest van de Raad van State".

Het proces-verbaal van het verhoor, aan verzoeker toegestuurd bij schrijven van 27 mei 1997, wordt door hem becommentarieerd in een op 9 juni 1997 aan de verwerende partij gerichte brief.

1.5. Op 7 juli 1997 beluit de Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering het beroep van verzoeker tegen de beslissing van 19 maart 1987 van de gemeenteraad te verwerpen en aan verzoeker de tuchtstraf van de afzetting op te leggen. Het besluit wordt bij brief van 15 juli 1997 aan verzoekers raadsman medege-deeld.

De beslissing bevat, met betrekking tot de opmerking dat het dossier niet binnen een redelijke termijn behandeld werd, volgende overweging :

"Overwegende dat de Raad van State in zijn arrest nr. 62.952 van 6 november 1996 zegt dat wie de Koning in rechte is opgevolgd zich nog zal dienen uit te spreken over het beroep van betrokkene; dat dit arrest door de Raad aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verzonden werd op 2 december 1996, daar waar betrokkene opgeroepen werd voor het verhoor op 6 mei 1997, zijnde vijf maanden nadien; dat de redelijkheid van een termijn beoordeeld moet worden rekening houdend met de complexiteit van het dossier; dat in onderhavig dossier er niet minder dan twintig ten laste gelegde feiten worden weerhouden en betrokkene een uitvoerig beroepsschrift opstelde; dat, in die omstandigheden, een zekere voorbereidingstermijn gerechtvaardigd is; dat betrokkene er oog voor moet hebben dat van zodra zijn dossier in staat was gesteld, het met naars-tige spoed werd behandeld; dat er dus geen termijn verstreek die zó lang is dat een beslissing ten gronde onmogelijk wordt";

2.1. Overwegende dat verzoeker in het eerste middel de schending aanvoert van het beginsel van de redelijke termijn doordat "met een beslissing van 7 juli 1997 uitspraak wordt gedaan over een beroep d.d. 1 april 1987, nadat de Raad van State een eerdere beslissing d.d. 19 november 1987 vernietigde bij arrest d.d. 6 november 1996, terwijl iedere administratieve beslissing, en in het bijzonder een beslissing in beroep inzake tuchtzaken, binnen een redelijke termijn dient te worden genomen"; dat hij in het algemeen uiteenzet

dat de op de overheid rustende zorgvuldigheidsnorm er in tuchtzaken het bestuur toe verplicht zijn beslissingen binnen een redelijke termijn te nemen en dat de redelijkheid van de termijn in concreto moet beoordeeld worden, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak zoals daar zijn "het belang van de betrokkene bij een snelle beslissing, de complexiteit van het dossier, het gedrag van de betrokkene en het bestuur, e.d."; dat hij, concreet, de schending van de redelijke termijn-eis onder meer ziet in het feit dat het vernietigings-arrest van de Raad van State gewezen is op 6 november 1996, dat dit arrest aan de partijen betekend is op 2 december 1996 en dat de bestreden beslissing dagtekent "van zeven maanden na deze notificatie"; dat volgens hem bij de beoordeling van de redelijkheid van de termijn rekening moet gehouden worden met de passiviteit die de verwerende partij hangende het geding voor de Raad van State heeft betoond en met de verplichting om "met spoed en bij voorrang gevolg te geven aan het vernietigingsarrest en zonder dralen het administratief beroep te (her)behandelen"; dat hij erop wijst dat zijn raadsman op 20 december 1996 aan de verwerende partij gevraagd heeft gevolg te geven aan het arrest en dat hij haar op 25 maart 1997 aan die vraag herinnerd heeft, waarna verzoeker op 6 mei 1997 opgeroepen is voor het verhoor; dat hij "een termijn van meer dan vijf maanden tussen de notificatie van het arrest en de oproeping voor het verhoor" niet meer redelijk vindt, zeker nu de verwerende partij zich niet kan beroepen op de complexiteit van het dossier omdat dat dossier reeds samengesteld was zodat zij "terstond (na ontvangst van het vernietigingsarrest) een oproep tot verhoor (kon) verzenden" en omdat zij na de notificatie van het arrest geen bijkomend onderzoek gevoerd heeft;

dat hij besluit: "In werkelijkheid bleef de verwerende partij na de notificatie gewoon stilzitten tot na de rappel van 25 maart 1997. Zelfs dan duurde het nog bijna anderhalve maand voordat een oproep tot verhoor werd verstuurd. Enige voorbereidingshandeling, veroorzaakt door de complexiteit van het dossier, ontbreekt totaal";

2.2. Overwegende dat de verwerende partij opmerkt dat de bestreden beslissing genomen is "7 maanden na de kennisgeving van het arrest" en dat die termijn niet onredelijk is, rekening houdend met "de opvolging van de tegenpartij op de Koning en van de anciënniteit van het dossier"; dat zij ook stelt dat met de houding van het bestuur tijdens de annulatieprocedure geen rekening kan worden gehouden en dat de termijn die het bestuur indertijd nodig had om de gemeenteraadsbeslissing van 19 maart 1987 goed te keuren acht maand beliep zonder dat die termijn onredelijk bevonden is;

3.1.1. Overwegende dat beslissingen in tucht-zaken binnen een redelijke termijn genomen moeten worden; dat voor de beoordeling van de redelijkheid van de termijn rekening gehouden moet worden met de concrete gegevens van de zaak zelf en met de houding van de betrokken partijen;

3.1.2. Overwegende dat de verwerende partij op 3 december 1996 kennis gekregen heeft van het arrest van de Raad van State nr. 62.952; dat zij er op grond van de overwegingen van dit arrest toe gehouden was uitspraak te doen over de gegrondheid van de tegen verzoeker ingestelde tuchtvordering; dat zij overeenkomstig de op haar rustende zorgvuldigheidsnorm ertoe verplicht was de zaak onverwijld ter hand te nemen en, voor zover het dossier

dat haar voorlag geen nadere onderzoeksverrichtingen meer vereiste, verzoeker onmiddellijk voor verhoor op te roepen;

3.1.3. Overwegende dat verzoeker formeel op 20 december 1996 de verwerende partij aangemaand heeft gevolg te geven aan het arrest van de Raad van State; dat hij die aanmaning op 25 maart 1997 herinnerd heeft maar dat desondanks de verwerende partij het niet nodig heeft geacht iets te doen, laat staan verzoeker van dat "iets" op de hoogte te brengen of hem in kennis te stellen van de reden waarom zijn verhoor niet onmiddellijk plaats kon hebben; dat uiteindelijk verzoeker op 6 mei 1997, vijf maand na de betekening van het arrest, opgeroepen is voor verhoor over een dossier waaraan geen nieuwe stukken waren toegevoegd;

3.2. Overwegende dat in de huidige stand van de rechtspleging vastgesteld wordt dat de verwerende partij na ontvangst van het vernietigingsarrest van de Raad van State gedurende vijf maanden is blijven stilzitten zonder dat blijkt dat zij daarvoor een reden had; dat, indien het dossier complex was om reden van de vele tenlasteleggingen die tegen verzoeker waren ingebracht en aldus een zekere termijn van voorbereiding noodzaakte, het te dezen opvalt dat de verwerende partij slechts op 5 mei 1997 de ambtenaar aangewezen heeft die het verhoor zou afnemen en dat zij aldus vijf maanden voorbij heeft laten gaan om de "voorbereiding" van het dossier te starten; dat de in de nota met opmerkingen vermelde omstandigheid dat nu niet meer de Koning, maar de Brusselse Hoofdstedelijke Regering over de zaak diende te beslissen haar geen verontschuldiging biedt omdat, in het algemeen, het bestuur ertoe verplicht is zich zodanig te

organiseren dat het zijn bevoegdheden overeenkomstig de in een rechtsstaat geldende regels en beginselen kan uitoefenen en omdat, in dit geval, de verwerende partij niet aantoonst dat de institutionele hervormingen, ingevoerd door de wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen, enige invloed gehad hebben op de administratieve afwikkeling van dit dossier; dat "de anciënniteit" van een dossier evident voor het bestuur geen reden kan zijn om de zaak niet terstond te behandelen -wel integendeel- en dat de verwijzing naar de termijn die de Koning nodig gehad heeft om de gemeenteraadsbeslissing van 19 maart 1987 goed te keuren irrelevant is; dat het middel in die mate ernstig is;

4.1. Overwegende dat verzoeker het moeilijk te herstellen ernstig nadeel dat hij meent te ondergaan door de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing als volgt omschrijft: door de afzetting verliest hij zijn ambt, wordt hij verplicht een ander leven te leiden en ondergaat hij een moreel nadeel; een afzetting bij tuchtmaatregel legt op de betrokkene een dusdanig odium dat er enkel van geen moeilijk te herstellen ernstig nadeel sprake kan zijn wanneer bijzondere omstandigheden aanwezig zijn, hetgeen te dezen niet het geval is; de omstandigheid dat zijn afzetting reeds tien jaar uitgevoerd wordt, vermindert de ernst of het moeilijk te herstellen karakter van het nadeel niet; het tegendeel is waar, want het tijdsverloop maakt het moreel nadeel groter, zeker nu er hem ook formeel "onbeschoft en grof gedrag" verweten worden; zijn leeftijd vermindert zijn kansen op reïntegratie en een enigszins normaal carrièreverloop en alleen een schorsing biedt hem zicht op een "kans om nog nuttig terug te keren in de

gemeentepolitie"; tenslotte is hij sinds mei 1997 werkloos, zijn zijn kansen op de arbeidsmarkt door de nieuwe afzettingsbeslissing ernstig gehypothekeerd en is de levensstandaard van zijn gezin bedreigd;

4.2. Overwegende dat de verwerende partij daarop antwoordt dat verzoeker sinds 19 maart 1987 afgezet is zodat, vermits zijn toestand nu onveranderd behouden blijft, het niet relevant is naar voren te brengen dat de nieuwe afzettingsbeslissing hem "gevaar" doet lopen een moeilijk te herstellen ernstig nadeel te ondergaan; dat zij, wat het financieel nadeel betreft, wijst op het herstelbare karakter ervan en op het gebrek aan bewijzen; dat zij tenslotte de Raad vraagt om de belangen van de verzoekende partij af te wegen tegen de hogere belangen waarvoor zij moet instaan en met name tegen "het vertrouwen dat de burgers in de politiemacht stellen";

5.1. Overwegende dat de Raad van State de stelling van verzoeker met betrekking tot het morele nadeel bijvalt; dat immers een afzetting bij tuchtmaatregel een dergelijke graad van afkeuring van de betrokkene inhoudt dat hij, behoudens bijzondere omstandigheden waarvan het bestaan hier niet wordt aangevoerd, geacht wordt een moeilijk te herstellen ernstig nadeel te ondergaan; dat de omstandigheid dat verzoeker reeds tien jaar geleden uit het korps verwijderd is aan die vaststelling niets afdoet, vermits verzoeker nu geconfronteerd wordt met een nieuwe beslissing, genomen na een nieuw onderzoek van zijn zaak;

5.2. Overwegende dat de Raad van State niet ingaat op de vraag om, acht slaande op het hogere

belang waarop de verwerende partij zich beroept, toch niet de schorsing van de tenuitvoerlegging te bevelen; dat immers, indien de Raad van State tot de vernietiging besluit op grond van het hier ernstig bevonden middel, het aan verzoeker verschuldigde rechtsherstel zijn reïntegratie in het politiekorps moet omvatten zodat in elk geval op dat ogenblik het door de verwerende partij geviseerde "hoger belang" zal moeten wijken voor het rechtsherstel waartoe het met gezag van gewijsde beklede vernietigingsarrest de gemeente zal verplichten; dat er geen reden is om de verwerende partij toe te laten die problematiek alsnog uit de weg te gaan,

B E S L U I T :

Enig artikel.

Bevolen wordt de schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit van 7 juli 1997 van de Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke regering waarbij Michel DE ROP de tuchtmaatregel van de afzetting wordt opgelegd.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op vijftientwintig november 1900 zevenennegentig, door de XIIe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. BORRET,	kamervoorzitter,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
	J. BAERT,	staatsraad,
Mevr.	A. TRUYENS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

A. TRUYENS.

J. BORRET.